

שיעור מספר 13\*  
19 - 25 דצמבר

# לקחים מירמיהו

שבת אחר הצהריים

קראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: ירמיהו 13:2, 20:6, 10:1-7; מתי 12:9; דברים 5:6; ירמיהו 15:1-10, 8:1-23.

פסוק לשינון: "הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם-יְהוָה וְהִקְמַתִּי לְדָוַד צֶמַח צְדִיק וּמֶלֶךְ מְלֹךְ וְהִשְׁפִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּאַרְצָךְ" (ירמיהו 5:23).

הגענו לסוף מחקרנו בספר ירמיהו. היתה זו הרפתקאה; הרבה דרמה, רגש, ואנרגיה באו לידי ביטוי בעלילותיו של הנביא שלנו. כמו כל הנביאים, ירמיהו לא כתב בחלל ריק: המסרים שהביא היו מאת ה' ועבור אנשים בזמן, מקום ובנסיבות מסוימות. ולמרות שנסיבות חייו של ירמיהו היו שונות באופן קיצוני משלנו או מדורות רבים במהלך ההיסטוריה שקראו את הספר, לעקרונות היסוד שהובעו בו כמו נאמנות לאלוהים וציות לחוקיו, יש תוקף שאינו תלוי בזמן לכל אדם בכל דור ודור. ועקרונות יסוד נוספים כגון דת אמיתית, דת של הלב, העומדים בניגוד לטקסים ריקים מתוכן שעלולים להותיר אנשים ברגשות אשלייה של שאננות כוזבת. ובנוסף לכך עוד עיקרון יסודי וחשוב כמו נכונות להקשיב למילות תוכחה, גם כאשר זה בניגוד והיפוך מוחלט ממה שהם רוצים לשמוע. תחיה ותיקון אמיתיים. כגון ביטחון באלוהים והבטחותיו במקום ביטחון בכוח אנושי. והרשימה ארוכה עוד. בואו ונסתכל בשיעור השבוע על כמה מהלקחים הרבים שאנו יכולים ללמוד מהגילוי הזה של אהבת האלוהים לעמו אפילו תוך איומים קשים על תוצאות מעשיהם.

\* לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת ה-26 דצמבר.

## האדון של ירמיהו

אדבנטיסטים שומרי שבת מבינים שבמרכז העימות הגדול קיימת בעיה עיקרית: מהו אופיו של אלוהים? מיהו אלוהים באמת? האם הוא רודן שרירותי כפי שהשטן מייצג אותו, או שהוא אב אוהב ואכפתי שרוצה רק את הטוב ביותר עבורנו? שאלות אלה הן באמת השאלות החשובות ביותר ביקום כולו. אחרי הכל, מה היה מצבנו אם אלוהים לא היה רחום וחנן ארך אפיים ורב חסד ואמת, אלא אכזרי, שרירותי וסדיסטי? היה טוב יותר אם אלוהים שכזה לא היה קיים מאשר שיהיה אחד כזה. אז השאלות הן בעלות חשיבות עצומה. למרבה המזל יש לנו את התשובות, והן נראות הכי ברורות בקורבן המשיח.

"לעולם זה לא יישכח שהאחד שבכוחו האדיר יצר וקיים עולמות אין ספור בכל המרחב העצום של היקום, אהובו של אלוהים, הוד מלכות שמיים, האחד, שמלאכים ושרפים שמחו להערץ-השפיל את עצמו בכדי לרומם את האנושות שנפלה בחטא; ושנשא את האשמה והבושה של החטא, ואת הידיעה הנוראית שאביו מסתיר את פניו ממנו, עד שהצרות של העולם השרוי בחטא שברו את ליבו, ומחצו את חייו על מזבח הצלב שבגולגולתא. שבורא כל העולמות, קובע כל הגורלות, הניח בצד את כבודו והשפיל עצמו מתוך אהבה לאדם, דבר זה ישלהב ויגרום לפליאה וההערצה של היקום העצום לנצח" (אלן ג'י וייט, העימות הגדול, עמ' 651).

כיצד מתגלה הטבע והאופי של אלוהים בפסוקים הבאים בירמיהו? מה אומרים לנו הפסוקים האלה על אלוהים?

ירמיהו 2:13

ירמיהו 5:22

ירמיהו 11:22

ירמיהו 31:3

ירמיהו 3:7

אלה הם רק חלק קטן מהדימויים והביטויים הרבים הקיימים בספר שיגלו לנו משהו על הטבע והאופי של אלוהינו. הוא מקור החיים, הבורא העצום, אלוהי משפט, האלוהים שאוהב אותנו וקורא לנו, שוב ושוב, לחזור בתשובה על חטאינו ולפנות מהנתיבים שיובילו להשמדתנו.

אילו ראיות מצאתם מנסיונכם בחיים על האופי האוהב של אלוהים?

## טקסים וחטא

"ישנו מסמך המתעד את המאבק המייאש והאינסופי של אלוהים עם דת מאורגנת, מסמך הידוע יותר בשמו: התנ"ך והברית החדשה"- טרי איגלטון, סיבה, אמונה, ומהפכה: הרהורים על דיון בנושא אלוהים, עמ' 8, מהדורת קינדל).  
לא לגמרי נכון... וזה בגלל שהדת של התנ"ך, הדת שאלוהים נתן לאנושות, תמיד היתה 'דת מאורגנת'. מצד שני, אין ספק שבספר ירמיהו, ביקש אלוהים לגרום לאנשים להתנתק מהטקסים הקרים, חסרי התועלת, שהיו מאוד מאורגנים שהשתלטו על אמונתם, טקסים שהם האמינו, כיפרו על חטאם. כפי שנאמר קודם לכן, ובכל זאת שווה לחזור שנית, רוב רובם של מאבקיו של הנביא ירמיהו היו עם מנהיגים וכוהנים ואנשים שהאמינו שבגלל שהם היו הנבחרים של אלוהים, בני אברהם, אנשי הברית, הם היו בסדר גמור עם ה'. איזו תרמית עצובה, תרמית שגם אנו, כזרעו של אברהם (גלטיים 3: 29), צריכים להיזהר ממנה.

**מהו המסר של הפסוקים הבאים בירמיהו? וחשוב מזה, כיצד נוכל ליישם את העקרונות שנמצא שם בהתהלכנו עם האדון? (ירמיהו 6: 20, 1-10: 7).**

קיראו את ירמיהו 9, 10: 7. אם אי פעם רציתם למצוא מצב שמתאים למה שנקרא 'חסד זול', המונח בהחלט חל כאן. האנשים האלה עושים כל מיני חטאים ולאחר מכן חוזרים לבית המקדש ו'סוגדים' לאלוהי האמת ומבקשים סליחה על חטאיהם! "בְּאֱלֹהִים אֵין לְהִתְלַ" (גלטיים 6: 7). אם לא יִשְׁנוּ האנשים האלה את דרכיהם, במיוחד את יחסם לחלשים שביניהם, סופם לעמוד בפני פסק דין קשה. הם חיים בחיי מרמה, עם האמונה הכוזבת שהם יכולים לתבוע את סליחתו של אלוהים ולהמשיך לספק את רצונם החוטא, ללא קשר לתנאים שכרת אלוהים אתם בספר הברית.

**מה ההבדל בין מה שירמיהו מזהיר כאן ומה שישוע אמר במתי 9: 12? למה זה חשוב לדעת את ההבדל?**

## דת של הלב

”וּבְכֹן כָּל אֶחָד מֵאַתְנֵי יָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן עַל עֲצָמוֹ לִפְנֵי אֱלֹהִים” (רומיים 12: 14).

כל כך הרבה בספר ירמיהו מכוון כלפי האומה כולה. שוב ושוב הוא דיבר על ישראל ויהודה במשותף, להלן מספר דוגמאות: ”שׁוֹרֵק כָּלָה זָרַע” של אלוהים (ירמיהו 2: 21), או ”יָדִיד” של ה' (ירמיהו 7: 12, 15: 11), של אלוהים עצמו ”נִחְלָתִי” (ירמיהו 9: 12), ”כְּרָמִי” (ירמיהו 10: 12) ו”עֵדֶר יְהוָה” (ירמיהו 13: 17). ללא ספק אנו מקבלים תחושה של הטבע המשותף של קריאותיו של אלוהים לעם הזה. כמובן שהדבר זהה בברית החדשה, שבה שוב ושוב מוצגת הקהילה כאירגון (ראו אפסיים 27: 5, 10: 3, 22: 1). יחד עם זאת, חשוב שנזכור שהישועה היא אישית, ולא אירגונית. איננו נושעים כעיסקת חבילה. כמו בקהילה בזמן הברית החדשה, יהודה הייתה מורכבת מפרטים, ופה זה, ברמה של הפרט, שהסוגיות האמיתיות והמכריעות מתעוררות. הפסוק המפורסם בדברים 5: 6, ”וְאַהֲבֵתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ”, אם כי נאמר לאומה כולה, כתוב בלשון יחיד ובגוף שני. אלוהים מדבר אל כל אחד מאיתנו בנפרד. בסוף כל אחד מאיתנו, באופן אישי, יצטרך לתת דין וחשבון לאלוהים בעצמו. אנו מוצאים את אותו הדבר גם בירמיהו.

**מה מלמדים הפסוקים הבאים על החשיבות של הליכה אישית, פרטית עם אלוהים?**

ירמיהו 7: 17

ירמיהו 10: 17

ירמיהו 13: 29

ירמיהו 23, 24: 9

למרות שהכתובים מעידים בשתי הבריתות על טבעה האירגוני של הקהילה של אלוהים, אמונה אמיתית היא ענינו של אדם, בעצמו או בעצמה, כניעה יומית לאדון, בחירה אישית ללכת באמונה וציות.

**למרות שאין ספק שאנו, כל אחד בנפרד אחראי לחייו, כיצד נוכל להבטיח שאנו עושים כמיטב יכולתנו בכדי לרומם רוחנית ולעודד אחרים? הבט באנשים בסביבתך הקרובה, האם יש מישהו/מישהי שאתה יכול לומר לו/לה כמה מילות עידוד ונחמה שתרומם את רוחו או את רוחה?**

---



---



---

## שקיעת האלילים

מה היה אחד החטאים הגדולים ביותר בחיי העם שאיתו נאלץ ירמיהו להתמודד כמעט כל הזמן? (ירמיהו 15-1:10).

מה שמעניין בטקסטים האלה זה לא רק הדרך שבה הנביא חושף עד כמה חסרי תועלת ומטופשים אלילים אלו, אבל גם הדרך בה הוא מעמיד אותם מול אלוהים חיים. האלילים חסרי אונים, ריקים, וכוזבים; איזה ניגוד לאדון שעשה את השמים ואת הארץ! הוא ימשיך לנצח, ואילו האלילים האלה ייעלמו לנצח. אז את מי אנו צריכים לעבוד ולהקדיש את חיינו: לחלש, כוזב, הבל, וחסר אונים, או לה' שכוחו וגבורתו כל-כך גדולים שהוא יצר ומקיים את היקום? כמובן שהתשובה ברורה. אבל למרות שהתשובה ברורה, העובדה היא שאנו נמצאים בסכנה של נפילה לעבודה זרה. למרות שכיום אנו לא עובדים את אותן סוג של אלילים כמו אלה שהיו בזמנו של ירמיהו, החיים המודרניים שלנו מלאים באלילים. האלילים המודרניים האלה יכולים להיות כל דבר שאנו אוהבים יותר מאלוהים; כל מה שאנו 'סוגדים לו' (וסגידה לא תמיד מתבטאת בשירה ותפילה) הופך לאל שלנו, ואנו אשמים בעבודת אלילים.

מהם חלק מהדברים שיכולים להיות לסכנה, דברים שיכולים להפוך לאלילים? מה לגבי דברים כמו כסף, מכשירים דיגיטליים, תהילה, אפילו אנשים אחרים? עירכו רשימה של אלילים פוטנציאליים, ולאחר מכן שאלו את עצמכם: בסופו של דבר, איזה ישועה אמיתית הם מציעים?

כמובן שאנו יודעים אינטלקטואלית שאף אחד מהדברים האלה אינם ראויים לפולחן. אנו יודעים שבסופו של יום אין דבר שהעולם הזה מציע לנו, שום דבר שאנו הופכים לאליל בחיינו, שיכול בסופו של דבר לספק את נפשנו בוודאי שלא לגאול אותנו. כל הדברים הללו דיי ידועים לנו ובכל זאת אלמלא ניהר, ונשמור את ישוע תמיד לנגד עינינו ואת מה שהוא עשה למענינו כולל את הסיבה לשמה הוא עשה את שעשה, אנו יכולים בקלות רבה להיסחף לצורה מודרנית של עבודת אלילים הדומה לזו שירמיהו מחה נגדה בלהט רב כל-כך.

"בשנות הכפירה האחרונות של יהודה, תוכחות הנביאים הועילו לכאורה מעט מאוד; וכבוא הצבאות הכשדיים בפעם השלישית והאחרונה להטיל מצור על ירושלים, התקווה נגזזה מכל לב. ירמיהו ניבא חורבן מוחלט; ובגלל התעקשותו על כניעה הוא נזרק לבסוף לבית הכלא. אבל אלוהים לא עזב את השארית הנאמנה שהייתה עדיין בעיר לייאוש חסר תקווה. אפילו בזמן שירמיהו היה תחת השגחה צמודה על-ידי אלו שבזו למסר שהביא, הגיעו אליו מסרים חדשים בנוגע לנכונות השמיים לסלוח ולהציל, מסרים שהיו מקור לא אֶכְזָב של נחמה לקהילת האלוהים מאז ועד לימינו אנו." (אלן ג'י וייט, נביאים ומלכים, עמ' 466).

גם בזמנים הקשים ביותר של כפירה ואבדון, תמיד היו לאלוהים אנשים נאמנים, מעטים ככל שהיו. כמו ברוב הנביאים בתנ"ך, הדגש בספר ירמיהו היה על כפירה ובגידה-כי מאלה רצה אלוהים להושיע את עמו- לאורך כל ההיסטוריה המקראית תמיד נשארה שארית פליטה לאלוהים. וכמובן שכך אנו מאמינים שזה יימשך גם עד סוף הזמן (ראו התגלות 17: 12).

**כיצד בא לידי ביטוי רעיון שארית הפליטה בירמיהו 8-23:1? כיצד זה בא לידי ביטוי בזמן הברית החדשה? (ראו גם ירמיהו 18-33:14).**

---



---



---

חוקרים ראו בפסוקים 5-7 של פרק 23 נבואה משיחית, נבואת גאולה למאמיניו של אלוהים. למרות שזה נכון שלאחר גלות בבל חזרה שארית, לא היתה זו שיבה מהוללת. עם זאת, המטרות של אלוהים היו אמורות להתממש דרך שושלת היוחסין של דוד, דרך "צִמְח צְדִיק", המלך שישלוט יום אחד. לנבואה זו הייתה הגשמה חלקית בביאתו הראשונה של ישוע (ראו מתי 1: 1, 9-7: 21; יוחנן 13: 12). ההגשמה המוחלטת שלה תהיה בביאתו השנייה של המשיח (ראו דניאל 14, 13: 7), כאשר כל האנשים הנאמנים של אלוהים, השריד האמיתי, ישכון לנצח בשלום ובביטחון. הגאולה, שסומלה ראשית על-ידי יציאת מצרים, תהיה סופית, מוחלטת, ונצחית.

**במה אתם שמים את יהבכם? כיצד תוכלו ללמוד לסמוך יותר ויותר על הבטחותיו של אלוהים וההגשמה המוחלטת שלהם בחייכם? מה יש לכם מלבדם?**

---



---



---

**חומר נוסף למחשבה:** לפני שנים רבות שליח אדוונטיסטי וי'. ד. פרזי נשא דרשה שנקראה "מנצחים ומפסידים" בה הוא עבר על חייהם של דמויות מקראיות שונות, ובחן את פועלם ועבודתם, ושאל את השאלה לגבי כל אחד: האם ניצח או הפסיד? לדוגמא, הוא הסתכל על יוחנן המטביל, שחי חיים בודדים במדבר. למרות שבסופו של דבר היה ליוחנן קהל חסידים קטן, זה לא הסתכם בהרבה, ובוודאי שזה לא היה הקהל שהיה לישוע, שבא לאחר מכן. וכמובן שיוחנן חי את ימיו האחרונים בכלא טחוב וקר שבו, לעיתים, היה מוטרד מספקות, עד שלבסוף כרתו את ראשו. אחרי שבחן את כל קורותיו של יוחנן (מתי 14) הוא שאל "האם יוחנן ניצח או הפסיד?"

מה לגבי ירמיהו הנביא? כמה מוצלחים היו חייו? הוא סבל מאוד, והוא לא פחד ליילל ולקונן על כך. מלבד כמה מקרים חריגים, נראה כי הכוהנים, הנביאים, המלכים, והאספסוף לא רק שלא אהבו את מה שהיה לו לומר, אלא התרעמו עליו בעקביות. הוא אפילו נראה כבוגד בבני עמו. בסופו של דבר הגיעו החורבן והאבדון, שאת חייו בילה בלהזהיר מפניהם, כי שוב ושוב דחה העם את דבריו. הם זרקו אותו לבור בוצי, בתקווה ששם הוא ימות. הוא חזה בעמו נכנס לגלות נוראה בעוד שירושלים ובית המקדש נהרסו כליל. ובכך, מנקודת מבט אנושית, לא הלך לירמיהו כל-כך טוב. מנקודת מבט מסוימת, ניתן לטעון שחייו היו די אומללים.

#### שאלות לדיון:

1. ירמיהו ניצח או הפסיד? מהן הסיבות לבחירתכם? אם אמרתם שהוא ניצח, מה זה אומר לנו על כמה זה חיוני שלא לשפוט את המציאות על-פי אמות המידה של העולם? באיזה סטנדרטים אנו צריכים להשתמש בכדי לנסות להבין מה נכון ומה לא נכון, מה טוב ומה רע, מהי הצלחה ומהו כישלון?
2. באילו דרכים אנו רואים את חייו ופועלו של ישוע מיוצגים בירמיהו? מה הם הקווים המקבילים?
3. מוקדם יותר השבוע ראינו את הבעיה של אמונה שפולחן דתי ללא שינוי בלב הוא אשליה ותרמית. מהו חסד אמיתי, בניגוד לחסד זול, חסר ערך, חסד המוליך שולל שממנו אנו מוזהרים כאן?